

POLITIET

Sør-Øst politidistrikt

SØR-ØST POLITIDISTRIKT

Kriminalitet og utviklingstrekk 2024

Innhold

1. Innledning	3
2. Kriminalitetsutvikling	4
2.1. Generell utvikling.....	4
2.2. Utvikling for utvalgte undergrupper.....	5
3. Mishandling i nære relasjoner	7
3.1. Besøksforbud	7
3.2. Omvendt voldsalarm	8
4. Bedragerier	10
5. Overgrep i det digitale rom.....	11
6. Ungdomskriminalitet	12
6.1. Gjerningspersoner U18.....	13
6.2. Geografisk fordeling av ungdomssaker	14
6.2.1. Buskerud	14
6.2.2. Telemark	14
6.2.3. Vestfold.....	15
7. Narkotika.....	16
8. Straffesaksbehandling	18
8.1. Saksbehandlingstid og oppklaringsprosent	18
8.2. Restanser i straffesaksbehandlingen	20

1. Innledning

Denne rapporten inneholder statistikk over anmeldte lovbrudd, kriminalitetsutvikling og straffesaksbehandling for 2024 sammenlignet med 2023, og de siste fem årene (2020-2024) i Sør-Øst politidistrikt. Rapporten inneholder også egne kapitler om blant annet kriminalitet begått av ungdom under 18 år, bedrageri samt mishandling i nære relasjoner.

Tallgrunnlaget i denne rapporten bygger på data fra politiets straffesaksregister (STRASAK). Statistikken i kapittel 2-6 omfatter straffbare forhold som har *gjerningssted* i Sør-Øst politidistrikt og som har *registreringsdato* i perioden 01.01.2020-31.12.2024, med mindre annet er spesifisert. Rapporten omhandler kun kriminalitet som er anmeldt og altså kjent for politiet. Antall anmeldelser påvirkes av faktorer som publikums anmeldelsesvillighet, oppdagelsesrisiko, politiets kontrollvirksomhet, prioriteringer og registreringsrutiner. Disse faktorene varierer med type lovbrudd.

Pandemi og tilhørende smitteverntiltak bidro til å påvirke anmeldelsestallene i 2020 og 2021.

Statistikk for *straffesaksbehandling* (kapittel 8) bygger på data om saker som er ferdig behandlet. Det vil si at saker med *oppklaringsdato* i perioden 01.01.2020-31.12.2024. Registreringsdato kan være utenfor denne perioden. Videre bygger dette uttrekket på saker der Sør-Øst politidistrikt har ansvar for etterforskningen, og altså er *eierdistriktet*. Geografisk gjerningssted kan være utenfor distriktet.

For begge uttrekkene er data hentet ut medio januar 2025. Tallene er bevegelige og kan variere med uttrekk på ulike tidspunkt.

2. Kriminalitetsutvikling

2.1. Generell utvikling

I 2024 ble det registrert 42145 straffesaker med gjerningssted i Sør-Øst politidistrikt. Dette innebærer en økning på 7,1% sammenlignet med året før, og er det høyeste antallet saker registrert i løpet av de fem foregående årene.

Vinningskriminalitet utgjør den største andelen av anmeldelser i Sør-Øst, og det er her økningen i absolutte tall også er størst sammen med kriminalitetstypene narkotika og skadeverk. Den prosentmessige økningen er størst for narkotikarelaterte saker, der det har vært en økning på rett over 20% sammenlignet med samme periode i 2023.

Anmeldelser fordelt på kriminalitetstype Sør-Øst PD 2020-2024							
	2020	2021	2022	2023	2024	Diff 2020-2024	Diff 2023-2024
Annen	4514	4388	4352	4384	4849	7,4 %	10,6 %
Arbeidsmiljø	123	117	121	104	89	-27,6 %	-14,4 %
Miljø	270	246	183	257	293	8,5 %	14,0 %
Narkotika	3798	2559	1951	1879	2262	-40,4 %	20,4 %
Seksuallovbrudd	750	841	810	735	797	6,3 %	8,4 %
Skadeverk	2227	1996	2401	2270	2539	14,0 %	11,9 %
Trafikk	7681	6859	7579	7215	7402	-3,6 %	2,6 %
Undersøkelsessaker	1314	1360	1362	1361	1448	10,2 %	6,4 %
Vinning	11300	10560	12204	13129	13964	23,6 %	6,4 %
Vold	3495	3401	3743	4068	4229	21,0 %	4,0 %
Økonomi	3197	2863	3440	3966	4273	33,7 %	7,7 %
Totalsum	38669	35190	38146	39368	42145	9,0 %	7,1 %

Antall anmeldte seksuallovbrudd har vært forholdsvis jevnt de siste fem årene, med en prosentvis økning på 8,4 % siden 2023.

Når man ser på arbeidsmiljøkriminalitet har det vært en nedgang på 14,4% det siste året, her er tallgrunlaget forholdsvis lite, som gir større utslag på den prosentmessige økningen.

Kriminalitetstypene økonomi økte med 307 saker og vinning økte med totalt 835 saker fra 2023 til 2024. Økningen i førstnevnte kategori skyldes først og fremst bedragerisaker, mens økningen i vinningssakene er fordelt utover mange ulike statistikkgrupper.

2.2. Utvikling for utvalgte undergrupper

Inndeling i kriminalitetstypene beskrevet under punkt 2.1 er relativt grove kategorier. Politidirektoratet har laget en finere inndeling der disse er brutt ned i undergrupper med mer sammenlignbare saker. Tabellen nedenfor viser utviklingen for disse undergruppene samt for noen få utvalgte statistikkgrupper innenfor enkelte undergrupper.

Anmeldelser fordelt på undergrupper Sør-Øst PD 2020-2024							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Alvorlig økonomisk kriminalitet	769	592	552	645	620	-19,4 %	-3,9 %
Annen økonomisk kriminalitet	2 428	2 271	2 888	3 321	3 611	48,7 %	8,7 %
<i>Bedragerier (inkl. forsøk)</i>	1 950	1 833	2 464	2 930	3 251	66,7 %	11,0 %
Grovt tyveri	672	459	571	721	776	15,5 %	7,6 %
<i>Grovt tyveri fra bolig/hytte</i>	436	293	330	394	420	-3,7 %	6,6 %
<i>Grovt tyveri næring</i>	109	98	138	187	197	80,7 %	5,3 %
Annen vinningskriminalitet	10 522	10 038	11 550	12 247	12 988	23,4 %	6,1 %
<i>Tyveri av sykkel</i>	2 346	2 292	2 652	2 489	2 543	8,4 %	2,2 %
Ran	106	63	83	161	200	88,7 %	24,2 %
Mishandling i nære relasjoner	344	385	336	353	398	15,7 %	12,7 %
Drap og drapsforsøk	21	27	16	19	18	-14,3 %	-5,3 %
Annen vold	3 130	2 989	3 391	3 696	3 813	21,8 %	3,2 %
<i>Kroppsskade (inkl. grov)</i>	211	204	232	238	285	35,1 %	19,7 %
<i>Kroppskrenkelse</i>	1 402	1 318	1 447	1 637	1 644	17,3 %	0,4 %
<i>Trusler</i>	927	945	1 104	1 214	1 216	31,2 %	0,2 %
Voldtekt	191	250	215	182	229	19,9 %	25,8 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u/16 år	284	318	324	263	239	-15,8 %	-9,1 %
Andre seksuallovbrudd	275	273	270	290	329	19,6 %	13,4 %
Doping- / narkotikaovertrødelse	3 644	2 434	1 852	1 758	2 128	-41,6 %	21,0 %
Grov doping- / narkotikaovertrødelse	154	125	99	121	134	-13,0 %	10,7 %
Skadeverk	2 227	1 996	2 401	2 270	2 539	14,0 %	11,9 %
Arbeidsmiljø / miljø	393	363	304	353	294	-25,2 %	-16,7 %
Trafikk	7 681	6 859	7 579	7 215	7 402	-3,6 %	2,6 %
<i>Personskade</i>	475	522	525	506	508	6,9 %	0,4 %
<i>Materiell skade</i>	898	966	1 000	994	996	10,9 %	0,2 %
Forfalskning / uriktige opplysninger / unndragelser	498	429	410	418	447	-10,2 %	6,9 %
Hatkriminalitet	24	40	35	47	34	41,7 %	-27,7 %
Orden	2 756	2 596	2 774	2 853	3 372	22,4 %	18,2 %
Øvrige saker	1 236	1 323	1 133	1 074	1 082	-12,5 %	0,7 %
Undersøkelsessaker	1 314	1 360	1 362	1 361	1 443	9,8 %	6,0 %
Totalsum	38 669	35 190	38 145	39 368	42 096	8,9 %	6,9 %

Volummessig utgjør altså anmeldelser som omhandler vinning, trafikkaker og bedragerier flest saker. Antall anmeldelser som omhandler voldtekt har holdt seg forholdsvis jevnt de siste fem årene, men som tabellen viser har det vært en økning i antall anmeldelser fra 2023 til 2024. Dette er saker der anmeldelsestilbøyelighet vil påvirke utviklingen, og det er grunn til å tro at det i denne kategorien også er mørketall.

Ran, narkotikaovertrødelse, kroppsskade og ordensforstyrrelser har også hatt en prosentvis økning fra 2023. I anmeldelsene som omhandler ran viser statistikken at mellom 50 – 60 % av de som utsettes for ran er 23 år eller yngre, og hovedandelen av gjerningspersonene er under 23 år på gjerningstidspunktet. 15 til 17-åringene er mest utsatt for ran.

Antall saker i undergruppen drap og drapsforsøk ligger relativt stabilt fra år til år. 2021 skiller seg ut, noe som skyldes den alvorlige hendelsen på Kongsberg der fem mennesker ble drept.

Grove tyverier økte med 55 saker, og i denne kategorien var det en liten økning innenfor både grovt tyveri fra bolig/hytte og næringsbygg/areal.

Alvorlig økonomisk kriminalitet, som omfatter blant annet grove bedragerier, skattesvik og regnskapsovertredelser, har gått noe ned fra 2023 til 2024, og har en nedgang på nesten 20 % lavere fra 2020. For annen økonomisk kriminalitet, en undergruppe hvor det store flertallet av saker gjelder bedrageri, økte antall saker kraftig fra 2021 til 2023, med en ytterligere økning i 2024. Majoriteten av bedragerisaker er utført på digitale plattformer.

Den prosentvise økningen i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner er høyere enn for voldslovbrudd generelt. Dette kan skyldes en reell økning, men kan også være et utslag av at flere enn tidligere velger å anmelde denne typen lovbrudd.

Hatkriminalitet omhandler saker motivert av etnisitet, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, og stadig økt digitalisering kan være en driver for denne typen kriminalitet. Det har vært en nedgang i antall anmeldte forhold som omhandler hatkriminalitet fra 2023. De fleste straffbare handlingene er hatefulle ytringer, skremmende eller hensynsløs atferd. Det er få kroppskrenkelser eller kroppsskader.

Det er registrert 4 drap i Sør-Øst i 2024 (Kripos, 2024, Nasjonal drapsoversikt).

3. Mishandling i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner utgjør en alvorlig trussel, spesielt mot kvinner og barn. Antall anmeldelser vil ikke gi et riktig bilde av kriminaliteten, i denne kategorien er det meget sannsynlig med høye mørketall.

Mishandling i nære relasjoner er beskrevet i Straffelovens §§ 282-283, og er et prioritert kriminalitetsområde for politiet. Lovteksten sier at mishandlingen skal være "alvorlig eller gjentatt" for å omfattes av denne lovbestemmelsen. Som vist i tabellen under punkt 2.2, var det en økning i anmeldelser for mishandling i nære relasjoner på 12,8 % fra 2022 til 2023.

I tillegg til disse sakene, kommer saker hvor gjerningsperson og fornærmet er i familie eller annen nær relasjon, men hvor forholdet ikke anses som "alvorlig eller gjentakende", og dermed ikke faller under bestemmelsen om mishandling i nære relasjoner. Disse sakene blir manuelt merket med "familievold" i politiets systemer, og omfatter en rekke ulike lovbrudd. Tabellen nedenfor viser antall anmeldelser for mishandling i nære relasjoner, samt saker merket "familievold" i perioden 2020-2024.

Mishandling i nære relasjoner Sør-Øst PD 2020-2024							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Registrerte saker	344	385	336	353	398	15,7 %	12,7 %
Oppklaringsprosent	37,4 %	25,9 %	28,1 %	26,3 %	23,3 %	-14,1 pp	-3 pp

*betegnelsen pp brukt i tabellen referer til prosentpoeng

Det har vært en økning i antall registrerte saker som omhandler mishandling i nære relasjoner fra 2023 til 2024. Statistikken gir imidlertid kun et begrenset bilde av virkeligheten. Selv om åpenheten og bevisstheten rundt mishandling i nære relasjoner har økt, antas det å fortsatt være store mørketall. I tillegg er dette en type lovbrudd som ofte anmeldes lenge etter at det straffbare forholdet fant sted.

3.1. Besøksforbud

Besøksforbud er beskrevet i Straffeprosessloven §222a. Det er et forebyggende tiltak som kan ilegges dersom det er "grunn til å tro at en person ellers vil begå en straffbar handling ovenfor en annen person, forfølge en annen person, på annet vis krenke en annens fred, eller begå ordensforstyrrelser som er særlig belastende for en annen person." Et slikt forbud kan besluttes i ulike sakstyper, inkludert saker som gjelder mishandling i nære relasjoner.

Besøksforbud Sør-Øst PD 2020-2024					
	2020	2021	2022	2023	2024
Hensynsløs atferd	184	193	208	225	283
Kroppskrenkelse	150	161	174	239	241
Trusler	156	171	185	195	287
Mishandling i nære relasjoner	90	104	109	101	156
Alvorlig vold	48	39	52	73	85
Seksuallovbrudd	84	68	64	68	81
Ran	19	15	19	28	35
Saker med besøksforbud	860	897	956	1125	1343
Antall besøksforbud totalt	1378	1697	1707	2158	2487
Brudd på besøksforbud	394	444	437	492	623

Tabellen over viser antall saker hvor det er utstedt besøksforbud i Sør-Øst politidistrikt, fordelt på året hvor besøksforbudet ble gjort rettskraftig. Oversikten viser kun de lovbruddene hvor de hyppigst utstedes besøksforbud, og er ikke uttømmende.

Samtidig som antall utstedte besøksforbud har økt, har det også vært en økning i antall brudd. Et brudd på besøksforbud kan være at man fysisk oppsøker en person, forsøker å ta kontakt på digitale plattformer, eller gjør dette via tredjeperson opp mot fornærmet eller trusselutsatt.

I 2024 ble det anmeldt 619 brudd på besøksforbud, begått av 301 gjerningspersoner. 99 av gjerningspersonene er også anmeldt i saker som gjelder mishandling i nære relasjoner.

3.2. Omvendt voldsalarm

Omvendt voldsalarm (OVA) kan være *kontaktforbud* med elektronisk kontroll, eller *besøksforbud* med elektronisk kontroll. Kontaktforbud er et rettighetstap hjemlet i straffeloven, som ilegges av retten ved dom. Besøksforbud er hjemlet i straffeprosessloven, og kan ilegges av politiet.

Elektronisk kontroll er et supplement til at kontaktforbudet eller besøksforbudet blir overholdt, i form av en fotlenke, som kontrollerer at forbudet mot opphold i geografisk sone blir overholdt. Formålet med ordningen er å beskytte volds- og trusselutsatte personer ved å flytte byrden fra offeret til utøveren. Kontaktforbud og/eller besøksforbud med elektronisk kontroll er et meget inngripende tiltak, men anses også å ha en kraftig forebyggende effekt.

Påtalemyndighetene har hatt mulighet til å legge ned påstand om kontaktforbud siden 2013. I 2024 fikk Sør-Øst politidistrikt syv rettskraftige dommer med kontaktforbud med elektronisk kontroll. Det har vært flere saker til behandling, men sakene er fremdeles ikke rettsavgjort.

En ny lovbestemmelse i straffeprosessloven som trådte i kraft 8. april 2024, gir påtalemakten i politiet myndighet til å ilegge besøksforbud med elektronisk kontroll. Når det besluttes elektronisk kontroll sammen med besøksforbud etter gitte regler, skal saken fremmes for retten innen fem dager for å opprettholde bruk av elektronisk kontroll. Dette gir politiet mulighet til å ilegge elektronisk besøksforbud på et tidligere tidspunkt, for eksempel under etterforskningen.

Dette innebærer at påtalemyndighetene på eget initiativ kan beslutte bruk av elektronisk kontroll av et besøksforbud, særlig i saker hvor det foreligger brudd på besøksforbud og/eller hvor det er mistanke vold i nære relasjoner. I Sør-Øst politidistrikt har det etter lovendringen blitt besluttet ni besøksforbud med elektronisk kontroll. Av disse ni saken ble det gitt to avslag da besøksforbudet ble prøvd for retten.

4. Bedragerier

Som det fremkom i kapittel 2, har det vært en økning i anmeldelser innen kriminalitetstypen økonomi. Det store flertallet av saker i denne kategorien er bedragerier. Som tabellen under viser har det vært en økning på 248 saker i vårt distrikt, som tilsvarer en økning i prosent på 7,6 %.

Anmeldte bedragerier Sør-Øst PD					
	2020	2021	2022	2023	2024
2651 Bedrageri	1582	1502	2029	2427	2704
2652 Bedrageri, forsøk	82	95	121	126	211
2653 Grovt bedrageri	306	247	230	301	259
2654 Grovt bedrageri, forsøk	68	8	14	11	5
2655 Mindre bedrageri	286	236	314	377	336
2656 Grovt uaktsomt bedrageri	23	9	19	23	4
2661 Bedrageriliknende handlinger	14	5	10	15	9
Totalt	2361	2102	2737	3280	3528

Den digitale utviklingen medfører fortsatt et utvidet mulighetsrom for personer som begår bedragerier. Det er vanskelig å finne nøyaktige tall for hvor stor andel av bedragerier som begås via internett, telefon eller lignende, da lovverket ikke skiller mellom bedragerier begått i den digitale sfære og bedragerier begått ansikt til ansikt. Det er likevel sikkert at majoriteten av bedragerier anmeldt i 2024 er helt eller delvis begått via digitale plattformer.

Noen typer av disse bedrageriene krever en viss digital kompetanse. Det gjelder for eksempel såkalt "phishing", hvor gjerningspersonene forsøker å tilegne seg bank-ID eller andre sensitive opplysninger, ved å sende ut henvendelser som gir seg ut for å være fra for eksempel offentlig myndighet, banken eller annet. Det er også relativt utbredt med investeringsbedragerier, hvor fornærmede forledes til å overføre penger for at disse skal investeres i kryptovaluta, aksjefond eller annet med høy avkastning, men hvor gjerningspersonene beholder pengene.

En stor del av bedrageriene gjelder imidlertid enkle forhold som ikke krever noen spesiell kompetanse. Dette gjelder blant annet bedrageri i forbindelse med kjøp og salg på digitale plattformer. Gjerningspersonene oppretter ofte en profil under falskt navn eller med en stjålet identitet, og mottar enten betaling for en vare som ikke blir sendt, eller tilbyr seg å kjøpe en vare som de mottar uten å sende betaling.

5. Overgrep i det digitale rom

Digitaliseringen har også gitt økende forekomst og fokus på digitale overgrep. Det er en overordnet nasjonal bekymring knyttet til slike overgrep, særlig mot mindreårige. Stadig flere barn har tilgang til nett, nettbrett, smarttelefoner og sosiale medier og mange foresatte mangler kontroll på hvem barna kommuniserer med og på hvilke plattformer. Barn og unge bruker sosiale medier i økende grad til deling og omsetning av egenprodusert seksualisert materiale, samt til å avtale fysiske møter der det også skjer overgrep. Seksualisert materiale deles i hovedsak på de plattformene som er mest populære blant barn og unge.

Både Kripos og distriktene har ansvar for etterforskning av internettrelaterte overgrep mot barn og identifisering av barn som utnyttes. Det viktigste i disse sakene er å stoppe overgrepene og hindre overgrep på nye barn. Kripos mottar årlig rundt 8000 såkalte cybertips fra aktører i inn- og utland som opererer i det digitale rom. Brorparten av disse tipsene kommer fra organisasjonen NCMEC i USA (National Center for Missing and Exploited Children). De har avtaler med alle de største tjenesteleverandørene i USA som f.eks Facebook og Snapchat. Når en av disse tjenestene oppdager at ulovlig materiale sendes via deres tjenester, sendes informasjon til NCMEC og videre derfra til myndighetene i det landet der brukeren er registrert. I tillegg mottar Kripos tips fra andre land Norge samarbeide med, for eksempel der nordmenn dukker opp i andre lands etterforskninger.

Fra 2021 har Kripos hatt et system for mottak og bearbeiding av disse tipsene. Etter siling blir de som gir grunnlag for videre undersøkelser/oppsettelse av sak oversendt respektive politidistrikt for videre behandling. Sør-Øst politidistrikt mottok i alt over 400 tips fra NCMEC og andre systemer knyttet til overgrep mot barn på internett i 2024.

Politidistriktet vurderer hvordan tipsene skal følges opp videre. I en stor andel av sakene er mistenkte under 15 år og kan ikke straffefølges, men politidistriktet har opprettet 80 straffesaker i 2024 for å stanse og avverge overgrep mot barn som følge av informasjonen som har kommet inn. I andre tilfeller følges saken opp av barnehuset, av barnevern eller av forebyggende enhet i politiet. Ikke alle disse sakene tar utgangspunkt i at det er begått straffbare handlinger, men det gir politiet en anledning til å gjøre forebyggende tiltak. Noen saker er til observasjon eller krever ytterligere undersøkelser.

6. Ungdomskriminalitet

Å forhindre at unge mennesker begår kriminalitet er et prioritert område i politiet. I dette kapitlet følger statistikk over antall saker med gjerningssted i Sør-Øst politidistrikt der minst en person med status som mistenkt, siktet eller domfelt var under 18 år på gjerningstidspunktet.

Saker med gjerningsperson under 18 år 2020-2024							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Alvorlig økonomisk kriminalitet	0	9	1	1	1	-	0,0 %
Annen økonomisk kriminalitet	21	51	79	105	51	142,9 %	-51,4 %
<i>Bedragerier</i>	19	48	71	104	47	147,4 %	-54,8 %
Grovt tyveri	7	4	7	6	14	100,0 %	133,3 %
Ran	27	22	31	69	69	155,6 %	0,0 %
Annen vinningskriminalitet	309	336	608	569	372	20,4 %	-34,6 %
<i>Butikktyveri</i>	249	268	478	401	245	-1,6 %	-38,9 %
Mishandling i nære relasjoner	4	5	3	2	7	75,0 %	250,0 %
Drap og drapsforsøk	0	0	0	0	1	-	-
Annen vold	284	373	450	538	482	69,7 %	-10,4 %
<i>Alvorlig vold</i>	27	30	46	36	38	40,7 %	5,6 %
<i>Kroppskrenkelse</i>	158	169	200	266	228	44,3 %	-14,3 %
<i>Trusler</i>	61	102	151	151	131	114,8 %	-13,2 %
Voldtekt	20	29	19	19	33	65,0 %	73,7 %
Seksuell omgang og voldtekt av barn u/16 år	52	59	56	36	41	-21,2 %	13,9 %
Andre seksuallovbrudd	46	38	26	32	38	-17,4 %	18,8 %
Doping- / narkotikaovertrerdelse	202	113	115	103	125	-38,1 %	21,4 %
Grov doping- / narkotikaovertrerdelse	0	2	2	0	2	-	-
Skadeverk	86	142	157	122	123	43,0 %	0,8 %
Arbeidsmiljø / miljø	0	1	0	4	2	-	-50,0 %
Trafikk	228	241	217	274	257	12,7 %	-6,2 %
<i>Personskade</i>	36	32	32	42	44	22,2 %	4,8 %
<i>Materiell skade</i>	16	32	17	45	22	37,5 %	-51,1 %
<i>Kjøring uten gyldig førerkort</i>	78	84	71	90	92	17,9 %	2,2 %
Forfalskning / uriktige opplysninger / unndragelser	19	20	25	32	24	26,3 %	-25,0 %
Hatkriminalitet	1	2	4	3	2	100,0 %	-33,3 %
Orden	110	127	166	169	169	53,6 %	0,0 %
Øvrige saker	42	41	49	51	36	-14,3 %	-29,4 %
Undersøkelsessaker	5	1	2	9	7	40,0 %	-22,2 %
Totalsum	1463	1616	2017	2144	1856	26,9 %	-13,4 %

Som tabellen viser, gikk antall anmeldelser knyttet til ungdom noe ned i 2024 sammenlignet med 2023. Volummessig utgjør vinningskriminalitet, kroppskrenkelser og trafikksaker den største andelen anmeldt kriminalitet. Det har vært en nedgang i voldssaker, selv om saker som omhandler alvorlig vold er stabil fra 2023. Antall ran er det samme som i 2023, etter økning i antall ran fra 2022 til 2023. Det var også en nedgang i økonomisaker (bedrageri), vold og trafikk.

Antall saker gjenspeiler ikke direkte antall ungdom som har vært siktet, mistenkt eller domfelt for straffbare forhold. I én sak kan det være flere personer involvert og dermed flere straffbare forhold. Videre kan de samme personene være involvert i flere saker. Dette framgår nærmere av neste kapittel.

6.1. Gjerningspersoner U18

I dette kapitlet følger en oversikt over gjerningspersoner i straffesaker registrert i løpet av 2024, som var under 18 år på gjerningstidspunktet. Statistikken tar utgangspunkt i antall forhold, og teller hvert enkelt tilfelle der en person under 18 år er anmeldt for et straffbart forhold.

I saker med gjerningspersoner under 18 år er hovedregelen at saken skal etterforskes av distriktet hvor ungdommen er hjemmehørende. Statistikken i dette kapitlet tar derfor utgangspunkt i forhold som etterforskes ved Sør-Øst politidistrikt, uavhengig av gjerningsdistrikt. Det presiseres at denne statistikken gjelder anmeldelsestall, og ikke tar hensyn til hvorvidt gjerningspersonene er funnet skyldig i lovbrudd eller ikke.

Totalt 1171 personer under 18 år har rolle som mistenkt, siktet eller domfelt i en eller flere saker registrert i Sør-Øst politidistrikt i 2024, mot 1363 i 2023. Det er altså færre unike personer under 18 år som er anmeldt for lovbrudd i 2024 sammenlignet med 2023. Av disse er 837 kun involvert i én sak. 83 er involvert i fem eller flere saker, og av disse er 25 involvert i 10 eller flere saker. I 2024 sto 7 % av gjerningspersoner under 18 for 37 % av anmeldte forhold.

Tabellen under gir en oversikt over aldersfordelingen for U18-forhold fra 2020 til 2024.

U18-forhold, fordelt på aldersgrupper					
	2020	2021	2022	2023	2024
0-10	13	25	31	29	49
11	22	28	36	49	37
12	73	109	84	67	68
13	170	187	281	212	158
14	309	392	460	435	316
15	335	369	532	668	438
16	471	511	536	642	634
17	431	397	521	592	599
Totalt	1824	2018	2481	2694	2299

Som tabellen viser, gikk det totale antallet U18-forhold ned fra 2023 til 2024.

6.2. Geografisk fordeling av ungdomssaker

Nedenfor følger statistikk for U18-saker fordelt på Buskerud, Telemark og Vestfold. Tallene tar utgangspunkt i gjerningssted, og viser utviklingen fra 2020-2024.

6.2.1. Buskerud

Tabellen under viser antall registrerte saker med minst én gjerningsperson under 18 år på gjerningstidspunktet, fordelt på gjerningsår.

Registrerte U18-saker med gjerningssted i Buskerud, per krimtype							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Annen	57	55	60	79	73	28,1 %	-7,6 %
Miljø					3	-	-
Narkotika	50	28	28	26	38	-24,0 %	46,2 %
Seksuallovbrudd	32	53	25	28	30	-6,3 %	7,1 %
Skadeverk	18	68	59	33	30	66,7 %	-9,1 %
Trafikk	82	61	71	71	106	29,3 %	49,3 %
Undersøkelsessaker	2			6	5	150,0 %	-16,7 %
Vinning	153	147	197	226	232	51,6 %	2,7 %
Vold	82	130	98	159	149	81,7 %	-6,3 %
Økonomi	10	26	27	57	11	10,0 %	-80,7 %
Totalsum	486	568	565	685	677	39,3 %	-1,2 %

6.2.2. Telemark

Tabellen under viser antall registrerte saker med minst én gjerningsperson under 18 år på gjerningstidspunktet, fordelt på gjerningsår.

Registrerte U18-saker med gjerningssted i Telemark, per kriminalitetstype							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Annen	66	59	81	63	74	12,1 %	17,5 %
Miljø		1		2	2	-	0,0 %
Narkotika	77	46	48	32	47	-39,0 %	46,9 %
Seksuallovbrudd	48	28	31	21	38	-20,8 %	81,0 %
Skadeverk	22	35	43	38	45	104,5 %	18,4 %
Trafikk	91	100	67	100	75	-17,6 %	-25,0 %
Undersøkelsessaker	1	1			1	0,0 %	-
Vinning	75	92	177	184	108	44,0 %	-41,3 %
Vold	99	110	183	189	184	85,9 %	-2,6 %
Økonomi	5	22	32	26	17	240,0 %	-34,6 %
Totalsum	484	494	662	655	591	22,1 %	-9,8 %

6.2.3. Vestfold

Tabellen under viser antall registrerte saker med minst én gjerningsperson under 18 år på gjerningstidspunktet, fordelt på gjerningsår.

Registrerte U18-saker med gjerningssted i Vestfold, per kriminalitetstype							
	2020	2021	2022	2023	2024	2020-2024	2023-2024
Annen	48	75	102	111	81	68,8 %	-27,0 %
Miljø				2		-	-100,0 %
Narkotika	72	41	41	44	42	-41,7 %	-4,5 %
Seksuallovbrudd	38	45	45	38	41	7,9 %	7,9 %
Skadeverk	45	39	55	51	48	6,7 %	-5,9 %
Trafikk	55	80	78	103	76	38,2 %	-26,2 %
Undersøkelsessaker	2		2	3	1	-50,0 %	-66,7 %
Vinning	115	123	272	234	115	0,0 %	-50,9 %
Vold	106	137	171	192	156	47,2 %	-18,8 %
Økonomi	6	11	21	23	24	300,0 %	4,3 %
Totalsum	487	551	787	801	584	19,9 %	-27,1 %

7. Narkotika

Som beskrevet under punkt 2.1, i den generelle kriminalitetsutviklingen, har det vært en økning i antall narkotikasaker i 2024, sammenlignet med 2023. Ser vi derimot på de fem siste årene har det vært en reduksjon. Noe av forklaringen skyldes rundskrivet fra Riksadvokaten i 2021 som omhandler politiets håndtering av mindre alvorlige narkotikasaker. Utviklingen flatet ut noe fra 2022 til 2023. Dette gjelder blant annet nedgang i antall anmeldelser som gjelder bruk av narkotika.

Når det gjelder narkotikakriminalitet deles dette som vist i tabellen under, inn i ulike kategorier. Grove narkotikaovertrædelser er et prioritert kriminalitetsområde for politiet.

I motsetning til de fleste andre kriminalitetsområder har narkotikakriminalitet i stor grad blitt anmeldt på bakgrunn av det politiet selv avdekker. Det er dog ikke grunn til å tro at det har vært en reduksjon i bruk og omsetning av narkotika.

Sør-Øst PD - narkotikalovbrudd per registreringsår					
	2020	2021	2022	2023	2024
0751 Narkotikaovertrædelse	1652	1183	923	1009	1207
7102 Narkotika, besittelse (§24)	636	429	417	437	567
7101 Narkotika, bruk (§24)	1149	609	253	115	78
0757 Dopingovertrædelse	60	98	128	141	213
0752 Grov narkotikaovertrædelse	136	112	85	107	121
7199 Narkotika, diverse	102	81	80	1	
7111 Doping besittelse (§24a)	41	25	14	19	23
7199 Legemiddeloven diverse		2	37	36	40
0753 Grov narkotikaovertrædelse, betydelig mengde	13	12	11	14	13
Andre narkotika-/dopinglovbrudd	9	8	3		
Totalt	3798	2559	1951	1879	2262

*I denne oversikten er også *Legemiddeloven diverse tatt med i listen. Dette er tatt ut i Kripos sin statistikk og de overordnede tallene vil dermed ikke være like.

Beslagsstatistikken viser at det også nasjonalt har vært en økning i narkotikasaker i 2024. ¹ Den nasjonale økningen er på 12%, mens det har vært en økning på 20% i Sør-Øst.

Hvis vi går inn i tallene, ble det i Sør-Øst i 2024 beslaglagt 4,7 kilo kokain, 149,9 kilo hasj, 38 276 Benzodiazepiner (tabletter) og 56,1 liter GHB/GBL. ²

¹ KRIPOS – Narkotika- og dopingstatistikk 2024.

² KRIPOS – Narkotika- og dopingstatistikk 2024.

Sosiale medier har blitt en utbredt arena for narkotikaomsetning, og gjør det enkelt for selger og kjøper å opprette kontakt. Dette gjør at narkotika er mer tilgjengelig, fordi man ikke trenger å kjenne noen som har tilgang til narkotika, eller å oppsøke områder med åpenlyst narkotikasalg for å kjøpe.

Det kan antas at narkotika i større grad enn tidligere også benyttes av personer som ikke har tilknytning til andre typer kriminalitet, men innførsel, distribusjon og salg er i stor grad knyttet til organiserte kriminelle nettverk. Personer som er involvert i omsetningen er ofte involvert i annen kriminalitet, inkludert vold og trusler. Narkotika gir høy profitt, og kriminelle nettverk og kriminelle aktører drives av å tjene penger, som ofte gjenbrukes til annen kriminalitet.

Det finnes også mange eksempler på sårbar ungdom som blir satt i gjeld i forbindelse med narkotikaomsetning, og gjennom dette blir tvunget/presset til å begå andre lovbrudd. Vi har også hatt saker i vårt distrikt der ungdom har blitt rekruttert gjennom sosiale medier til å begå narkotikakriminalitet.

8. Straffesaksbehandling

8.1. Saksbehandlingstid og oppklaringsprosent

Sør-Øst politidistrikt mottar rundt 40 000 anmeldelser årlig. I distriktet henlegges rundt 9 % av sakene med begrunnelse i manglende etterforsningskapasitet. I snitt har distriktet 7000 saker til etterforskning til enhver tid, av disse er det rundt 600 saker som treffer på kriteriene for de prioriterte sakene fra Riksadvokaten.

Føringer for prioritering av straffesaker er tydelig, og det er også en politisk forventning om hvilke saker politiet skal prioritere med tanke på ressurs og kapasitet. Dette kommer blant annet fram i tildelingsbrev fra Justisdepartementet (JD) og i Riksadvokatens mål og prioriteringer. Det er også en forventning om at straffesakene skal etterforskes med høy kvalitet og at sakene skal behandles raskt innen fastsatte målekriterier.

De prioriterte kriminalitetsområdene er mange. I tillegg til drap, volds- og seksuallovbrudd, alvorlig vold mot barn og andre særlig sårbare, U18, besøksforbud, gjengangere, høypromillesaker, skal saker som blant annet kan gå inn i etterforskning av organisert kriminalitet og kriminelle nettverk prioriteres.

Politiet har som mål at ingen fornærmede, mistenkte, vitner og pårørende skal vente unødvendig venter på at saken(e) deres skal bli avgjort. Dette innebærer at det gjøres daglige prioriteringer av saker, for å passe på at det ikke brukes tid og kapasitet på at saker blir liggende for lenge.

Henleggelse av saker skjer etter en vurdering i hver enkelt sak. Vurdering av alvorlighet og mulighet til å etterforske saken som kan gi en oppklaring basert på kapasitet vil være med i vurderingen. Selv om en sak blir henlagt, kan den bli gjenstand for etterforskning som følge av andre anmeldelser senere.

Under følger nøkkeltall for straffesaksbehandlingen i Sør-Øst politidistrikt de siste fem årene. Datagrunnlaget bygger på saker som har fått en *oppklaringskode*³ i perioden 01.01.2020 -31.12.24. Registreringsdato kan være utenfor denne perioden. Videre bruker vi saker der Sør-Øst politidistrikt er *eierdistrikt*, som innebærer etterforskningsansvar for saken. Gjerningssted kan være utenfor distriktet.

Straffesaksbehandlingen i Sør-Øst PD 2020-2024					
	2020	2021	2022	2023	2024
Antall avgjorte saker	41322	35909	39187	41575	43535
Oppklaringsprosent	54,0 %	51,3 %	46,7 %	44,8 %	39,1 %
Gj.snittlig saksb.tid totalt	85	77	79	72	58
Gj.snittlig saksb.tid oppklarte	115	111	119	113	98

Som tabellen viser, avgjorde Sør-Øst politidistrikt nesten 2000 flere saker i 2024 enn året før. Saksbehandlingstiden gikk ned, både for oppklarte saker og totalt. Oppklaringsprosenten gikk imidlertid ned, og var lavere enn de fire foregående årene.

³ Oppklaringskoder inkluderer både koder for henleggelse, og positive påtaleavgjørelser.

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har gått ned fra 2023, for oppklarte saker, og totalt. Saksbehandlingstiden var lavere enn noen av de fire foregående årene. Antallet avgjorte saker er også høyere enn tidligere år, mens antallet positive påtaleavgjørelser har gått ned.

Tabellen under viser utviklingen i oppklaringsprosent per kriminalitetstype⁴, samt for noen utvalgte sakstyper.

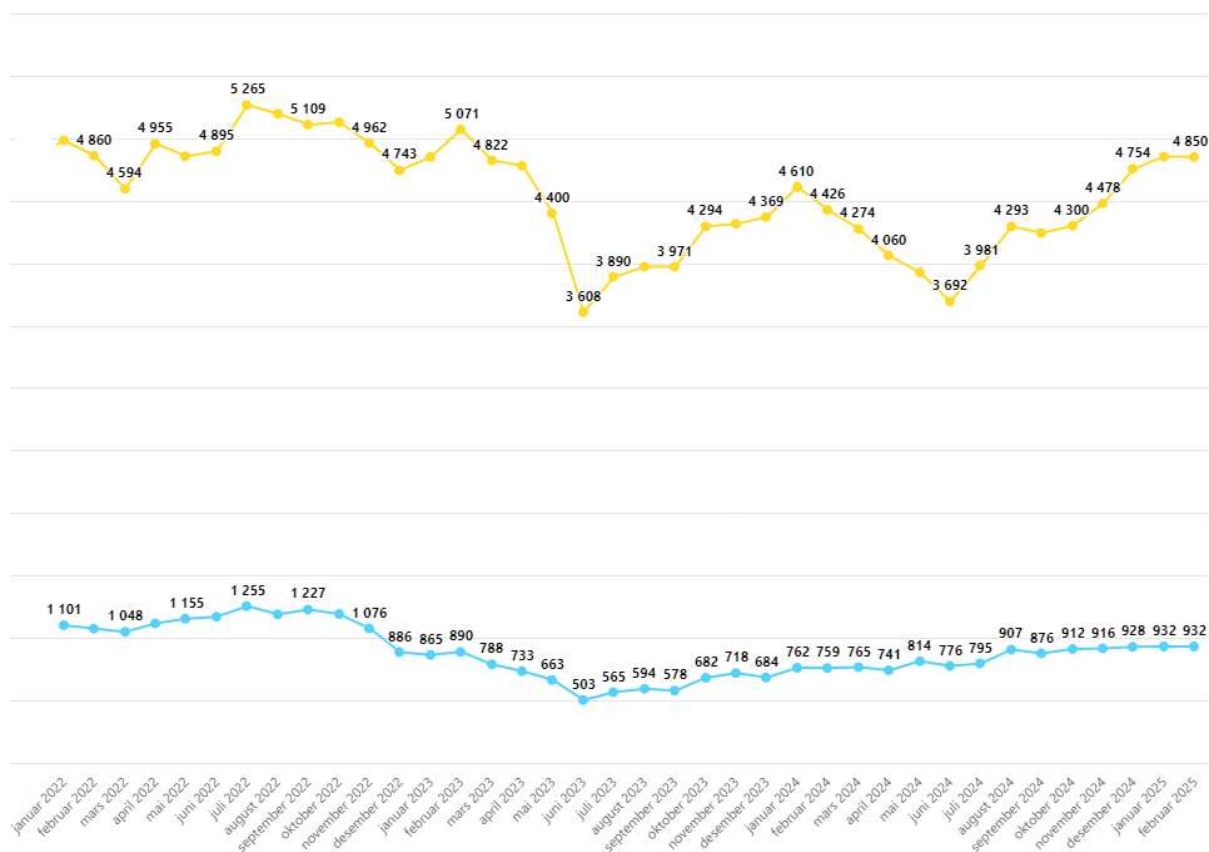
Sør-Øst PD - oppklaringsprosent per kriminalitetstype					
	2020	2021	2022	2023	2024
Økonomi	34,6 %	35,4 %	26,5 %	25,0 %	17,9 %
Vinning	21,6 %	21,5 %	18,5 %	18,3 %	16,2 %
Vold	53,6 %	53,5 %	50,9 %	49,7 %	49,6 %
Seksuallovbrudd	55,4 %	55,7 %	52,7 %	54,4 %	56,2 %
Narkotika	73,4 %	69,1 %	65,4 %	60,3 %	58,1 %
Skadeverk	18,3 %	18,1 %	16,7 %	15,7 %	16,1 %
Miljø	61,0 %	58,8 %	55,5 %	56,5 %	56,3 %
Arbeidsmiljø	61,6 %	64,4 %	53,8 %	55,0 %	48,1 %
Trafikk	83,6 %	83,3 %	82,1 %	81,8 %	81,3 %
Annen	65,8 %	63,2 %	63,8 %	63,2 %	61,2 %
Samlet oppklaringsprosent	49,0 %	48,2 %	43,8 %	42,0 %	39,8 %

Den samlede oppklaringsprosenten har gått noe ned de siste årene. Nedgangen gjelder flere kriminalitetstyper. Innen de tre kriminalitetstypene med høyest volum (vinning, annen og økonomi) har det vært en økning i antall anmeldelser, mens oppklaringsprosenten har gått ned, noe som påvirker den totale oppklaringsprosenten.

Mens den samlede oppklaringsprosenten gikk ned, økte den i 2024 for saker innenfor de prioriterte kriminalitetsområdene alvorlig vold, voldtekt og seksuelle overgrep mot barn.

⁴ Tabellen inkluderer ikke krimtype "Undersøkelsessaker"

8.2. Restanser i straffesaksbehandlingen

Diagrammet over viser utviklingen i antall ikke påtalebehandlede saker (restanser) i distriktet. Politiet måles på saker over tre måneder (IPA3) og saker over 12 måneder (IPA12).